

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут людини

(назва інституту, факультету, коледжу)

Кафедра практичної психології

(назва кафедри, циклової комісії)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

(Олексій Жильцов)

« 01 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорії розвитку людини

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності 053 Психологія
(шифр і назва спеціальності (тей))

освітнього рівня другого (магістерського)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми 053.00.02 Практична психологія
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації _____
(за наявності) (назва спеціалізації)

Київ – 2021

Розробники: Клібайс Тетяна Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології.

Викладачі: Клібайс Тетяна Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) _____

Протокол від 30. серпня 2021 р. № 10

Завідувач кафедри _____ (Ольга Лозова)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.02 Практична психологія _____)

(назва освітньої програми)

____.____.20__ р.

Керівник освітньої програми _____ (Ольга Лозова)

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09.2021 р.

Заступник директора/декана _____ (Роман Павлюк)

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____/_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____/_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____/_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____/_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	5	5
Семестр	9	9
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120 год.	120 год.
Аудиторні	32 год.	16 год.
Модульний контроль	8 год.	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	80 год.	104
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета даного курсу – ознайомити студентів із основними теоріями розвитку, сформуванню здатність використовувати теорії та закони розвитку в психологічній практиці, формувати уміння та навички інформаційно-аналітичної діяльності в галузі психології, розвивати професійне мислення та сприяти професійному зростанню.

Завдання навчальної дисципліни

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.02 Практична психологія підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Теорії розвитку людини» забезпечує формування таких загальних та фахових компетентностей:

- ЗК 1. *Світоглядна*. Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії.
- ЗК 3. *Комунікативна*. Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність здійснювати ділову комунікацію з метою отримання інформації, необхідної для вирішення завдань діяльності. Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення. Володіння навичками комунікації іноземною мовою.
- ЗК 4. *Інформаційна*. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань. Здатність до ефективного використання інформаційних технологій в професійній

діяльності.

- ЗК 6. *Самоосвітня*. Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Уміння застосовувати сучасні психологічні методи і технології для особистісного та професійного зростання. Здатність навчатися, робити кар'єру. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію.
- ФК 9. *Прогностична*. Здатність прогнозувати та програмувати ефективні результати психопрактичної допомоги клієнтові, вміння здійснювати психопрогнозування психічних станів та подальшої етимології клієнта.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 6-3. Здатність продемонструвати знання проявів та генезу особистісних розладів, на підставі знання виокремлення напрямів і течій сучасної психології, а також актуальних психологічних проблем та здійснення їх системного аналізу, враховуючи теорії розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I «Загальні проблеми та дослідження розвитку»							
Тема 1. Проблеми та детермінанти розвитку у працях психологів.	16	2	2	-	-	-	12
Тема 2. Перспективи дослідження розвитку в психології.	12	2	2	-	-	-	8
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4	-	-	-	20
Змістовий модуль II «Теорії когнітивного розвитку»							
Тема 3. Когнітивний розвиток. Загальні відомості про когнітивний розвиток.	15	3	2	-	-	-	10

Тема4. Теорії розвитку сприймання, уваги, пам'яті та мислення	15	3	2	-	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	32	6	4	-	-	-	20
Змістовий модуль III «Теорії емоційного та морального розвитку»							
Тема5. Розвиток емоційної регуляції дій. Теорії емоційного розвитку.	15	3	2	-	-	-	10
Тема 6. Моральний розвиток. Теорії моральності.	13	1	2	-	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4	-	-	-	20
Змістовий модуль IV «Теорії статевого розвитку та соціального становлення»							
Тема 7. Соціальний та особистісний розвиток.	12	1	2	-	-	-	10
Тема 8. Психосексуальний розвиток.	12	1	2	-	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	26	2	4	-	-	-	20
Підготовка та проходження контрольних заходів	-						
Усього	120	16	16	-	-	-	80

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						Самостійна
		Аудиторна:						
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль I «Загальні проблеми та дослідження розвитку»								
Тема 1. Проблеми та детермінанти розвитку у працях психологів.	30	2	2	-	-	-	26	
Разом	30	2	2	-	-	-	26	
Змістовий модуль II «Теорії когнітивного розвитку»								
Тема 2. Когнітивний розвиток. Загальні відомості про когнітивний розвиток.	30	2	2	-	-	-	26	
Разом	30	2	2	-	-	-	26	
Змістовий модуль III «Теорії емоційного та морального розвитку»								
Тема 3. Розвиток емоційної регуляції дій. Теорії емоційного розвитку.	30	2	2	-	-	-	26	
Разом	30	2	2	-	-	-	26	
Змістовий модуль IV «Теорії статевого розвитку та соціального становлення»								
Тема 4. Соціальний та особистісний розвиток.	30	2	-	2	-	-	26	
Разом	30	2	-	2	-	-	26	
Підготовка та проходження контрольних заходів	-				-			
Усього	120	8	-	8	-		104	

5. Програма навчальної дисципліни.

5. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль I «ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ»

ЛЕКЦІЯ 1. Проблеми та детермінанти розвитку у працях психологів. (2 год.)

Основні проблеми онтогенезу психіки. Основні принципи та теорії розвитку (Л. Сев, Б.Г. Ананьєв, М.С. Каган, Л.С. Виготський, Р. Заззо, Д.Б. Ельконін, П.П. Блонський). Життєвий шлях людини, історична та культурна перспективи. Біологічне та суспільне у розвитку людини. Соціальний генезис вищих психічних функцій. Проблема розвитку в працях Л.С. Виготського, Дж. Боулбі, Г. Харлоу. Теорія прив'язаності Дж. Боулбі, Мері Ейнсворт, теорія сепарації-індивідуації Маргарет Малер. Погляд на детермінанти психічного розвитку у працях Л.С. Виготського, Д.Б. Ельконіна, В.В. Давидова, С.Л. Рубінштейна, Г.С. Костюка та інш.). Процеси розвитку, їх взаємодія. Екологічна модель розвитку У. Бронфенбренера.

Основні поняття: моделі розвитку, зміна розвитку, соціальний генезис, вищі психічні функції, пізнавальний розвиток, біологічний розвиток, культура, життєвий шлях.

ЛЕКЦІЯ 2. Перспективи дослідження розвитку в психології та в інших науках (2 год.).

Сучасний стан досліджень розвитку в психології та в інших науках. Перспективи досліджень розвитку. Методи дослідження розвитку. Проблема інтерпретації даних.

Основні поняття: розвиток, дослідження розвитку, напрямки розвитку.

Семінарське заняття 1. Проблеми та детермінанти розвитку у працях психологів (2 год.).

Семінарське заняття 2. Дослідження розвитку в психології та в інших науках (2 год.).

Змістовий модуль II «ТЕОРІЇ КОГНІТИВНОГО РОЗВИТКУ»

ЛЕКЦІЯ 3. Когнітивний розвиток. Загальні відомості про когнітивний розвиток (3 год.).

Проблема виникнення відчуттів. Розвиток вищих форм сприймання. Диференційна теорія перцептивного навчання та розвитку (Е. Гібсон). Репрезентативно-когнітивні психологічні структури як носії розумового розвитку. Три аспекти єдиного процесу когнітивного розвитку. Спільне в онтогенетичному та історичному розвитку вищих психічних функцій. Теорії когнітивного розвитку:

культурно-історична теорія Л.С. Виготського, теорія формування розумових дій П.Я. Гальперіна, етапи розумового розвитку за А. Валлоном.

Основні поняття: відчуття, розвиток психіки, когнітивний розвиток, перцептивне навчання, перцептивний розвиток, селективність уваги, історичний розвиток пізнання, онтогенетичний розвиток пізнання.

ЛЕКЦІЯ 4. Теорії розвитку уваги, пам'яті та мислення (3 год.).

Перебудова пам'яті та уваги. Підвищення селективності уваги.

Три етапи розвитку інтелекту з точки зору головних досягнень когнітивної диференціації. Мислення та його розвиток. Роль мовлення у розвитку мислення людей. Вчення Ж. Піаже та інші дослідження психічного розвитку. Розвиток пам'яті, уваги, мислення (І.М. Сеченов, О.М. Леонтьєв, Запорожець, П.Я. Гальперін). Психофізіологічна теорія розвитку мислення І.М. Сеченова Навчання та когнітивний розвиток. Мова та мислення (Л.С. Виготський, Д.Б. Ельконін, В.В. Давидов). Філогенез, ембріогенез та постнатальний онтогенез морфології мозку. Затримки когнітивного розвитку, їх причини. Питання визначення рівня когнітивного розвитку.

Основні поняття: філогенез, ембріогенез, постнатальний онтогенез, інтелект, когнітивна диференціація, мислення, діяльність.

Семінарське заняття 3. Теорії когнітивного розвитку (2 год.).

Семінарське заняття 4. Теорії розвитку уваги, пам'яті та мислення (2 год.).

Змістовий модуль III «ТЕОРІЇ ЕМОЦІЙНОГО ТА МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ»

ЛЕКЦІЯ 5. Розвиток емоційної регуляції дій. Теорії емоційного розвитку (3 год.).

Афективні процеси та їх розвиток. Формування афективних образів. Нижчі афекти та вищі почуття. Теорія емоційного розвитку А. Валлона, Р. Плутчика. Трьохкомпонентна теорія кохання Р. Стернберга.

Мета вивчення

Оволодіння знаннями про емоційний розвиток людини. Здатність застосовувати основні положення концепції А. Валлона для аналізу розвитку емоційної сфери клієнта.

Основні поняття: афективні процеси, нижчі афекти, вищі почуття, афективні образи, афективно-когнітивні структури, базові емоції, активатори емоцій.

ЛЕКЦІЯ 6. Моральний розвиток. Теорії моральності (1 год.).

Моральний розвиток. Психоаналітичні концепції морального розвитку.

Концепція моральності Ж. Піаже. Рівні моральності за Л. Кольбергом. Жіноча концепція моральності за К. Гілліган, Н. Айзенберг.

Основні поняття: Рівні моральності, концепція моральності, психосексуальний розвиток, стадія морального реалізму, стадія морального релятивізму,

передконвенційна мораль, конвенційна мораль, постконвенційна мораль, принцип етичного абсолютизму.

Семінарське заняття 5. Теорії емоційного розвитку (2 год.).

Семінарське заняття 6. Теорії моральності (2 год.).

Змістовий модуль IV «ТЕОРІЇ СТАТЕВОГО РОЗВИТКУ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ»

ЛЕКЦІЯ 7. Соціальний та особистісний розвиток (1 год.).

Сучасні теорії соціального розвитку. Підходи до розвитку особистості, самоусвідомлення, самооцінки та Я-концепції. Особистісне самоконструювання. Етапи соціалізації та життєві кризи.

Основні поняття: Розвиток особистості, самоактуалізація, особистісні риси, теорія інтенціональності, психоаналіз, соціальний розвиток, зрілість, життєві кризи, психосоціальний розвиток.

ЛЕКЦІЯ 8. Психосексуальний розвиток (1 год.).

Статева поведінка та етапи її розвитку. Теорії статевої ідентифікації, типізації, самокатегоризації та інш. Психоаналітичні теорії психосексуального розвитку (З. Фрейд, К. Юнг, Н. Чодороу). Причини відхилень психосексуального розвитку.

Основні поняття: статева ідентифікація, аутоідентифікація, психологічна диференціація, типізація, модель статево-рольової поведінки, маскулінність, фемінність, андрогінність, статевий розвиток.

Семінарське заняття 7. Соціальний та особистісний розвиток (2 год.).

Семінарське заняття 8. Психосексуальний розвиток (2 год.).

виконання, захист)									
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	5	22	5	22	5	22	5	22	22
Максимальна кількість балів: 88									
Розрахунок коефіцієнта: 0,88 (88:100)									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Самостійна робота студентів до Модулю 1.

1. Створіть порівняльну таблицю «Теорії розвитку», з пунктами: назва теорії, її засновники, основні терміни, ключові положення.
2. Створіть картку принципів розвитку (критерії за Вернером та інш.), на яку ви будете орієнтуватися під час діагностики та інтерпретації її результатів.

Самостійна робота студентів до Модулю 2.

1. Підготуйте інтелект-карту розвитку вищих форм сприймання, яка допоможе вам в діагностиці рівня розвитку цього психічного процесу.
2. Підберіть методики для вивчення пам'яті, пізнавальної (відчуттів, сприймань, уяви, мислення, мовлення), емоційної та регулятивної (увага, воля) сфери людини.

Самостійна робота студентів до Модулю 3.

1. Підберіть методики для вивчення морального розвитку (тест Л. Кольберга «Дилеми Л. Кольберга», діагностика емоційного компоненту морального розвитку за методикою «Сюжетні картинки», методика Моральні дилеми (О.А. Карабанова, А.И. Подольский), методика "Справедливість-турбота"(С.В. Молчанов), модифікований опитувальник ціннісних орієнтацій М. Рокіча (С.В. Молчанов) та інш.).
2. За допомогою цих методик визначте індивідуальні особливості власного морального розвитку.

Самостійна робота студентів до Модулю 4.

1. Підготуйте письмовий аналіз статті Титаренко Т.М. Особистісне самоконструювання: циклічно-поступальна динаміка. Що для вас «самоконструювання»? Титаренко Т. М. Особистісне самоконструювання: циклічно-поступальна динаміка / Т. М. Титаренко // Психологія і особистість. – 2013. – № 1(3). – С. 85–96.
2. Підготуйте короткий аналіз одного розділу (на вибір) книги Лосевої В.К., Лунькова А.І. Психосексуальное развитие ребенка.

Критерії оцінювання:

1. Подана студентом робота повністю відповідає поставленому завданню – 2 б.
2. Всі завдання самостійної роботи виконані повністю – 1 б.
3. В роботі виконано глибокий аналіз інформації – 1 б.
4. Робота подана на перевірку вчасно – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Формою модульного контролю є тестові завдання. За кожну правильну відповідь на завдання студент отримує один бал. Максимальний бал за модульну контрольну роботу – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою семестрового контролю є залік. Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Теорії розвитку» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Протягом семестру оцінюється робота студентів на семінарських заняттях, виконання самостійних завдань, модульні контрольні роботи. Залікову оцінку студент отримує за результатами роботи протягом семестру. Підрахунок балів описано у навчально-методичній карті (п. 6). Якщо студент набрав за семестр менше ніж 60 балів, але більше 35 балів, він готує до заліку відповіді на питання та має змогу отримати позитивну оцінку за залік.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. В чому полягає проблема періодизації розвитку ?
2. Дайте характеристику основним групам періодизацій розвитку.
3. Що таке онтогенез психіки?
4. Назвіть основні рушійні сили розвитку.
5. Поясніть взаємодію процесів розвитку.
6. Дайте характеристику екологічній моделі розвитку.
7. Методи дослідження розвитку. Проблема інтерпретації даних.
8. Назвіть основні етичні принципи наукового дослідження розвитку.
9. Поясніть проблему дефініції.
10. Дайте характеристику культурно-історичної теорії розвитку.
11. Поясніть практичне застосування теорії формування розумових дій
П.Я. Гальперіна.
12. Поясніть взаємодію навчання та розумового розвитку.
13. Поясніть взаємозв'язок між розвитком мови та мисленням.
14. Поясніть механізми розвитку сприймання.
15. Психофізична теорія І.М. Сеченова.
16. Охарактеризуйте поняття “соціальна ситуація розвитку”.
17. Назвіть базові емоції та поясніть психоеволюційну теорію емоцій
Р. Плутчика.
18. Поясніть механізми впливу емоцій на людину

19. Емоції в когнітивних теоріях.
20. Теорія суб'єкт-суб'єктних стосунків (В.М. М'ясищев)
21. Види взаємодії спадковості та середовища.
22. Розвиток Я-концепції.
23. Когнітивно-репрезентативні структури як носії психічного розвитку.
24. Назвіть основні особливості вищих психічних функцій.
25. Теорії розвитку дорослої людини.
26. Трьохкомпонентна теорія кохання Стернберга.
27. Когнітивні навички та середовище.
28. Психоаналітична теорія емоцій.
29. Теорія диференціальних емоцій.
30. Охарактеризуйте основні закономірності розвитку особистості в онтогенезі.
31. Дайте загальну характеристику онтогенезу людської психіки.
32. В чому полягає проблемність поняття „розвиток”?
33. Моделі розвитку.
34. Назвіть основні проблеми онтогенезу психіки.
35. Визначить поняття „зміна розвитку”.
36. Проблеми психології вікового розвитку.
37. В чому полягає взаємодія навчання і розумового розвитку?
38. Соціальний генезис вищих психічних функцій.
39. Роль культури в пізнавальному розвитку.
40. Розкрийте сутність поняття розумовий розвиток.
41. Розкрийте сутність поняття „пізнавальний розвиток”.
42. Біологічне та суспільне у розвитку людини.
43. Етапи розумово-емоційного розвитку за А. Валлоном.
44. Що таке онтогенетичний розвиток пізнання?
45. Спільне в онтогенетичному та історичному розвитку пізнання.
46. Етапи розумового розвитку за Ж. Піаже.
47. Механізми перцептивного розвитку.
48. Що таке „перцептивний розвиток”?
49. Розвиток вищих форм сприймання.
50. Три аспекти когнітивного розвитку.
51. Психофізична теорія розвитку мислення І.М.Сеченова.
52. Дія та інтелект.
53. Мислення та діяльність.
54. Ембріогенез та постнатальний розвиток функцій ЦНС.
55. Розкрийте зміст поняття „мислення”.
56. Три етапи розвитку інтелекту з точки зору головних досягнень когнітивної диференціації.
57. Розвиток мислення.
58. Теорія прив'язаності Дж. Боулбі, Мері Ейнсворт, теорія сепарації-індивідуації Маргарет Малер.
59. Вчення Ж. Піаже.
60. Філогенез, ембріогенез та постнатальний онтогенез морфології мозку.
61. Розвиток афективних процесів.

- 62.Формування афективних образів.
- 63.Психосексуальна періодизація розвитку за З. Фрейдом.
- 64.Рівні моральності за Р. Кольбергом.
- 65.Концепція жіночої моральності за К. Гілліган.
- 66.Розкрийте сутність поняття „самоактуалізація”.
- 67.Когнітивний підхід до розвитку особистості.
- 68.Поведінковий підхід до розвитку особистості.
- 69.Психоаналітичні теорії психосексуального розвитку (З. Фрейд, К. Юнг, Н. Чодороу).
- 70.Поняття базових емоцій.Розкрийте сутність поняття конгруентність.
- 71.Теорія психосоціального розвитку за М. Еріксоном.
- 72.Особистісне самоконструювання.
- 73.Види активаторів емоцій.
- 74.Сучасний стан досліджень розвитку в психології та інших науках.
- 75.Перспективи досліджень розвитку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни (денна форма навчання)

Всього: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год.,
модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 80 год.

Тиждень								
Модулі	Модуль I «Загальні проблеми та дослідження розвитку»		Модуль II «Теорії когнітивного розвитку».		Модуль III «Теорії емоційного та морального розвитку»		Модуль IV «Теорії статевого розвитку та соціального становлення»	
Кількість балів за модуль	59 балів		65 балів		54 балів		58 балів	
Тема	Проблеми та детермінанти розвитку у працях психологів	Перспективи дослідження розвитку в психології.	Теорії розвитку сприймання, уваги, пам'яті та мислення	Теорії розвитку сприймання, уваги, пам'яті та мислення		Розвиток емоційної регуляції дій. Теорії емоційного розвитку.	Моральний розвиток. Теорії моральності	Соціальний та особистісний розвиток Психосексуальний розвиток.
Дати								
Лекції	1бал	1бал	1бал	1бал	1 бал	1бал	1бал	1бал
Практичні заняття								
Семінарські заняття	Проблеми та детермінанти розвитку у працях психологів (11 балів)	Перспективи дослідження розвитку в психології. (11 балів)	Теорії когнітивного розвитку. (11 балів)	Теорії розвитку сприймання, уваги, пам'яті та мислення (11 балів)		Теорії емоційного розвитку. (11 балів)	Теорії моральності (11 балів)	Соціальний та особистісний розвиток (11 балів) Психосексуальний розвиток. (11 балів)
Самостійна робота	5+5 балів		5+5 балів		5+5 балів		5+5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)	
Підсумковий контроль	Загальна сума балів за семестр – 100 балів (236 балів із застосуванням коефіцієнта 2,36). Форма контролю – залік .							

Навчально-методична карта дисципліни (заочна форма навчання)

Всього: 120 год., лекції – 8 год., семінарські заняття – 8 год.,
самостійна робота – 104 год.

Тиждень							
Модулі	Модуль I «Загальні проблеми та дослідження розвитку»		Модуль II «Теорії когнітивного розвитку».		Модуль III «Теорії емоційного та морального розвитку»		Модуль IV «Теорії статевого розвитку та соціального становлення»
Кількість балів за модуль	22 бали		27 балів		17 балів		22 бали
Тема	Проблеми та детермінанти розвитку у працях психологів		Теорії когнітивного розвитку.		Розвиток емоційної регуляції дій. Теорії емоційного розвитку.		Соціальний та особистісний розвиток
Дати							
Лекції	1бал		1 бал		1бал		1бал
Практичні заняття							
Семінарські заняття	Проблеми та детермінанти розвитку у працях психологів (11 балів)		Теорії когнітивного розвитку. (11 балів)		Теорії емоційного розвитку. (11 балів)		Соціальний та особистісний розвиток (11 балів)
Самостійна робота	5+5 балів		5+5 балів		5+5 балів		5+5 балів
Підсумковий контроль	Загальна сума балів за семестр – 100 балів (88 балів із застосуванням коефіцієнта 0,88). Форма контролю – залік.						

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика: учебник для вузов. /Л. Ф. Бурлачук – СПб.: Питер, 2007. – 352 с.
2. Горностаї П.П. Гендерні студії: освітні перспективи (навч.-метод. матеріали). [Електронний ресурс] – К.: ПЦ "Фоліант", 2003. – С. 5-21. Доступ до ресурсу: <http://gorn.kiev.ua/publ21.htm>
3. Титаренко Т. М. Життєстійкість особистості: соціальна необхідність та безпека: [навч. посіб.] / Т. М. Титаренко, Т. О. Ларіна. – К.: Марич, 2009. – 76 с. – (Серія “Бібліотечка соціального працівника”).
4. Чуприкова Н.И. Умственное развитие: Принцип дифференциации. / Н.И. Чуприкова. – СПб.: Питер. 2007. – 448с.
5. Юрченко В. І. Етнопсихологічні чинники формування образу «Я» особистості [Електронний ресурс] / В. І. Юрченко // Рідна мова 13 – С. 35-39. Доступ до ресурсу: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=pdf-rm-13 .
6. Яворська-Ветрова І. Теорія ставлень особистості в сучасних психологічних розвідках. // Грааль науки №4. – 2021. – С. 521-524. Доступ до ресурсу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/article/view/12325/11458>

Додаткова:

1. Акімова М. К. Психологическая диагностика. [Учебник для ВУЗов] / Акімова М. К., Гуревич К. М. – СПб.: Питер, 2007 –656 с.
2. Валлон А. Психическое развитие ребенка. – СПб Питер. – 2001. – 208с.
3. Выготский Л.С. Мышление и речь. / Выготский Л.С. – М.: Лабиринт, 2012. – 352 с. [Електронний ресурс] Доступ до ресурсу: <http://www.klex.ru/t4>
4. Изард К.Э. Психология эмоций. — СПб.: Питер, 2012 . — 464 с:
5. Лосева В.К., Луньков А.И. Психосексуальное развитие ребенка. — М.: А.П.О., 1995. — 52 с. Електронний ресурс. шлях доступу: <http://www.klex.ru/bbj>
6. Холмогорова А. Эмоциональные расстройства и современная культура: на примере соматоформных, депрессивных и тревожных расстройств. / А. Холмогорова, Н. Гаранян. // Московский психотерапевтический журнал. – 1999. – №2. – С. 61-90.
7. Смульсон М. Л. Психологія розвитку інтелекту. / М. Л. Смульсон – К.: Нора-друк, 2003. –298 с.
8. Холодная М. А. Когнитивные стили. О природе индивидуального ума. / М. А. Холодная – СПб.: Питер, 2004. — 384 с.
9. Харрис М., Баттерворд Дж. Принципы психологии развития. – „Когито-Центр” – М.: 2000. – 350с.